

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

ENGIE E&P Nederland B.V.
T.a.v. dhr. R. Bos
Postbus 474
2700 AL Zoetermeer

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGAN/ 16022128
Bhm16069256

Uw kenmerk
6011

Bijlage(n)
2

Datum

Betreft Nb-wet; vergunning; proefboring(en) ENGIE E&P Nederland B.V.;
Noordzeekustzone ten noorden van Schiermonnikoog

Besluit

Geachte heer Bos,

Bij brief van 11 juli 2014 heeft ENGIE E&P Nederland B.V., voorheen genaamd GDF SUEZ E&P Nederland B.V., de Staatssecretaris van Economische Zaken verzocht een vergunning te verlenen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) voor twee proefboringen naar aardgas in de blokken N7b en Schiermonnikoog-Noord in het Nederlandse deel van de Noordzee.

Conform artikel 41, lid 1, van de Nb-wet heeft u uw belang bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

Procedureel

Op 14 juli 2014 ontving ik uw aanvraag. Bij brief van 7 augustus 2014 (kenmerk: DGNR-RRE/14130812) heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Gecoördineerde procedure

In artikel 141a, eerste lid, aanhef en onder a, van de Mijnbouwwet is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieprocedure als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog' gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de Minister van Economische Zaken (EZ). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor het project 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog'. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieprocedure van toepassing.

De Minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog' bevorderd. Onderhavig besluit is en andere besluiten zijn als volgt voorbereid:

- op 20 november 2014 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op 20 november 2014 is door de Minister van EZ een ontwerp van het besluit aan GDF SUEZ E&P Nederland B.V. gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van 21 november 2014 tot en met 2 januari 2015 ter inzage gelegen bij gemeentehuis Schiermonnikoog.
- er is een informatieavond georganiseerd, op 2 december 2014, waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijze naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de Minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de Minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden apart geïnformeerd.

Bevoegdheid tot vergunningverlening

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 3, sub b, van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Besluit) (*Stb.* 2005, nr. 594; het laatst gewijzigd per 7 oktober 2012, *Stb.* 2012, nr. 612), luidend: '[...] projecten en andere handelingen die geheel of grotendeels plaatsvinden in [...] niet provinciaal ingedeelde gebieden' en artikel 2, sub k, van het Besluit, luidend: 'activiteiten met betrekking tot opsporing, winning en opslag van diepe delfstoffen'.

Op deze basis, in samenhang met artikel 19d, lid 5, van de Nb-wet is de Minister van EZ bevoegd tot vergunningverlening. Op basis van de portefeuillevverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'Landelijke wet- en regelgeving'.

Besluit

Met de door u uitgevoerde passende beoordeling (PB) als bedoeld in artikel 19f van de Nb-wet, en de daarbij behorende rapportages en documenten, is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, gelet op de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de weergegeven voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone, Duinen Schiermonnikoog en de natuurlijke kenmerken van drie in de Bondsrepubliek Duitsland gelegen Natura 2000-gebieden. Dit betreft het Habitatrictlijngebied Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer, het Vogelrichtlijngebied Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer en het Habitatrictlijngebied Borkum Riffgrund.

Tevens is met de inhoud van de PB de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit de wezenlijke kenmerken van de voormalige beschermde natuurmonumenten Waddenzee I en II, Dollard, Schorren van de Eendracht en Vlake van Kerken, Neerlands Reid, Kwelders langs de noordkust van Groningen, Kwelders langs de noordkust van Friesland, Noord-Friesland Buitendijks en Boschplaat niet zal aantasten.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk vanuit de door mij specifiek hiertoe geformuleerde vergunningvoorschriften ter bescherming van de in de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog aanwezige beschermde natuurwaarden.

Op grond van de gegevens in de PB acht ik het niet noodzakelijk ter bescherming van de overige onderzochte Natura 2000-gebieden en de voornoemde voormalige beschermde natuurmonumenten voorschriften aan deze vergunning te verbinden.

Gelet op de bepalingen van de Nb-wet en de in de bijlage vermelde overwegingen besluit ik derhalve ENGIE E&P Nederland B.V. de gevraagde vergunning ingevolge artikel 16 en artikel 19d j^o artikel 19ia van de Nb-wet te verlenen onder de navolgende voorschriften en beperkingen.

Voor een weergave van de inhoud van de aanvraag en de relevante wet- en regelgeving alsmede het van toepassing zijnde beleid verwijs ik naar de bijlage bij dit besluit. In dezelfde bijlage treft u voorts mijn inhoudelijke overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen aan. De bijlage maakt onderdeel uit van dit besluit.

Voorschriften en beperkingen

Ter bescherming van de in de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog aanwezige beschermde natuurwaarden, verbind ik aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Deze vergunning staat op naam van ENGIE E&P Nederland B.V., voorheen genaamd GDF SUEZ E&P Nederland B.V., te Zoetermeer of zijn rechtsopvolger.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een kopie van deze beschikking, inclusief alle daarbij behorende onderdelen (zie onder 'besluit'), en tonen deze op eerste vordering aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

4. Twee weken vóór de feitelijke aanvang van de vergunde activiteiten voor de eerste proefboring, respectievelijk de eventuele tweede proefboring wordt aan de Staatssecretaris van Economische Zaken of diens rechtsopvolger (hierna: het bevoegd gezag), ter attentie van het Nb-wetteam (nbwetteam@minez.nl), gemeld op welke dag de activiteiten daadwerkelijk worden gestart.
5. De vergunde activiteit wordt overeenkomstig de ingediende aanvraag en bijbehorende PB uitgevoerd, met inachtneming van de aan deze vergunning verbonden voorschriften en beperkingen. Bij eventuele strijdigheid van de aanvraag en/of PB met de voorschriften en beperkingen in onderhavige vergunning, prevaleren deze laatste.
6. Bij opgetreden incidenten moet worden gehandeld conform de daarbij van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Tevens wordt in het kader van deze vergunning onverwijld schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) melding over de aard en omvang van het incident gedaan aan het bevoegd gezag (t.a.v. het Nb-wetteam) onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder incident wordt in dit verband verstaan 'een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied is of kan worden toegebracht' (bijvoorbeeld wanneer onbedoeld schadelijke stoffen in het milieu vrijkomen).
7. Bij een opgetreden incident is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te laten verwijderen en de eventueel opgetreden schade voor zover mogelijk te herstellen, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag.
8. Alle door of namens het bevoegd gezag te geven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen worden binnen de in de aanwijzing bepaalde termijn opgevolgd.
9. Zodra de werkzaamheden met betrekking tot de vergunde activiteiten voor de eerste, respectievelijk de eventuele tweede proefboring feitelijk zijn beëindigd, wordt dit uiterlijk binnen een week schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan het Nb-wetteam.

Nadere inhoudelijke voorschriften

Periode

10. De activiteiten in de aanleg- en gebruiksfase, transportfase en verwijderingsfase voor de eerste proefboring worden uitgevoerd in de periode van 1 oktober 2017 tot 15 maart 2018 dan wel in de periode van 1 oktober 2018 tot 15 maart 2019. De keuze voor de periode wordt geruime tijd vóór de aanvang van de activiteiten schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan het Nb-wetteam.
11. De activiteiten in de aanleg- en gebruiksfase, transportfase en verwijderingsfase voor de eventueel plaatsvindende tweede proefboring worden uitgevoerd in de periode van 1 oktober 2018 tot 15 maart 2019 dan wel in de periode van 1 oktober 2019 tot 15 maart 2020. De keuze voor de periode wordt geruime tijd vóór de aanvang van de activiteiten schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan het Nb-wetteam.

Installatie

12. Voor het transport van materialen voor de aanleg en ontmanteling van het tijdelijk boorplatform wordt gebruik gemaakt van de vaargeulen in de scheepvaartroute van Den Helder langs de Waddeneilanden van en naar de beoogde locaties van het boorplatform ten noorden van Schiermonnikoog, waarbij voor de laatste 6,5-7 km wordt afgeweken van de vaargeul. Zonder aantoonbare noodzaak mag niet buiten deze vaargeulen worden gevaren. Indien beoogd wordt van deze vaargeulen in de scheepvaartroute af te wijken, dan dient dit twee werkdagen tevoren per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden gemeld aan het Nb-wetteam. Het Nb-wetteam dient hier schriftelijk mee in te stemmen. Vergunninghouder registreert zijn gemaakte vaarbewegingen binnen het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone en doet hiervan opgave aan het Nb-wetteam.
13. Voor het transport van het tijdelijk boorplatform met behulp van sleepboten wordt in de fase vóór de aanleg en in de fase na de ontmanteling gebruik gemaakt van de in voorgaand voorschrift genoemde vaargeulen. Indien beoogd wordt van deze vaargeulen af te wijken, dan dient dit twee werkdagen tevoren per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden gemeld aan het Nb-wetteam. Het Nb-wetteam dient hier schriftelijk mee in te stemmen. Vergunninghouder registreert zijn gemaakte vaarbewegingen binnen het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone en doet hiervan opgave aan het Nb-wetteam.
14. De voor het transport van materialen en het tijdelijk boorplatform zélf benodigde schepen en ander bestemmingsverkeer met schepen naar en vanaf het tijdelijk boorplatform, dienen een afstand van minimaal 1.500 meter tot aanwezige groepen zwarte zee-eenden, topper- en/of eidereenden, roodkeelduikers en/of parelduikers (100 exemplaren of meer) aan te houden.

Schelpdiervoorkomens

15. De buitenste randen van het tijdelijk boorplatform op de locatie van de eerste proefboring dienen zich op minimaal 200 meter te bevinden van substantiële profijtelijke schelpdiervoorkomens met een dichtheid van kleine *Ensis sp* en *Spisula subtruncata* van >50 gram versgewicht/m²).
16. Minimaal één maand voorafgaand aan de eerste activiteiten ten behoeve van de aanleg van het tijdelijk boorplatform voor de eerste proefboring levert vergunninghouder voor de betreffende locatie onder vermelding van de juiste coördinaten de resultaten van de survey van IMARES aan over het kalenderjaar, waarin de activiteit plaatsvindt. Deze resultaten worden gespecificeerd per station, voor de soorten *Ensis sp* en *Spisula subtruncata* en voor laatstgenoemde soort uitgesplitst in grote en kleine individuen. De dataset moet kunnen worden ingelezen in GIS.

Geluid

17. Voordat met de eigenlijke boring wordt begonnen, wordt op de plaats van de put in de zeebodem een 36" inch gat met een diepte van ongeveer 50 meter diep geboord. Daarin wordt vervolgens de conductor geplaatst. Andere aanlegmethoden dan de voornoemde zijn niet toegestaan.

18. Voor transporten vanuit de lucht wordt, behalve voor het opstijgen en dalen bij het boorplatform, een vlieghoogte aangehouden van 300 meter conform de 'Gedragscode verantwoord vliegen'.
19. Voor transporten vanuit de lucht wordt gebruik gemaakt van de vliegroute boven de Noordzee. Het is vergunninghouder niet toegestaan om onder de voor civiel luchtverkeer geldende vlieghoogte boven de Waddenzee en/of boven de Waddeneilanden te vliegen.
20. Helikoptervluchten naar en vanaf het tijdelijk boorplatform zijn niet toegestaan boven de in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone gelegen zone I-gebieden, zoals vastgelegd in het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone (*Stcrt.* 2016, nr. 3252).
21. Vergunninghouder registreert zijn gemaakte vliegbewegingen binnen het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone en doet hiervan opgave aan het Nb-wetteam.

Licht

22. De reguliere verlichting van het tijdelijk platform bestaat uit de wettelijk verplichte navigatieverlichting.
23. Werkverlichting wordt uitsluitend toegepast wanneer en voor zover dat noodzakelijk is voor het veilig kunnen verrichten van werkzaamheden en voor een veilig verblijf van medewerkers op het tijdelijk platform.
24. Werkverlichting is zodanig opgesteld, afgesteld en ingericht en verlichting is zodanig naar buiten toe afgeschermd dat lichtuitstraling naar de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Duinen Schiermonnikoog en Waddenzee zoveel als mogelijk is wordt voorkomen.
25. De vergunninghouder stelt een verlichtingsplan op. Het verlichtingsplan maakt inzichtelijk op welke wijze de verlichting op het tijdelijk boorplatform conform richtlijn 2015-08 van de OSPAR-Commissie over de effecten vanaf off shore installaties van verlichting op vogels wordt toegepast. Het concept-verlichtingsplan wordt uiterlijk drie maanden voorafgaand aan de betreffende proefboring ter beoordeling voorgelegd aan het bevoegd gezag, ter attentie van het Nb-wetteam (nbwetteam@minez.nl)
26. Het affakkelen van aardgas in de affakkelininstallatie van het tijdelijk boorplatform vindt zoveel mogelijk bij daglicht plaats. Het affakkelen vindt plaats tijdens de boorfase en mag, tenzij dit uit het oogpunt van veiligheid geboden is, niet plaatsvinden buiten de in de voorschriften 10 en 11 aangegeven perioden. Het affakkelen wordt per proefboring over drie dagen met een tijdsduur van maximaal 8 uur per dag gespreid.

Verontreiniging

27. De als gevolg van het boorproces veroorzaakte OilBasedMud dient conform de in de passende beoordeling beschreven werkwijze te worden afgevoerd naar de vaste wal.

Onderhoud en reparaties

28. Vergunninghouder doet zo mogelijk twee weken tevoren opgave aan het Nb-wetteam over onderhoud en noodzakelijke reparaties. Onderhouds- en

reparatiewerkzaamheden dienen per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden gemeld aan het Nb-wetteam.

Het wijzigen of intrekken van de vergunning

29. Indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteit zodanige schade aan de relevante beschermde waarden dreigt toe te brengen en het geven van aanwijzingen, het wijzigen of aanvullen van de voorschriften of beperkingen deze schade niet kan voorkomen, dan kan deze vergunning worden ingetrokken.
30. Voordat tot wijziging van vergunningvoorschriften of (gedeeltelijke) intrekking van de vergunning wordt overgegaan, wordt de vergunninghouder in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen, tenzij spoedeisendheid tot onmiddellijke intrekking c.q. wijziging noodzaak
31. Het uitvoeren van een activiteit in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde is enkel toegestaan na een positief besluit op een daartoe strekkend, deugdelijk onderbouwd, verzoek van of namens de vergunninghouder. Een wijzigingsverzoek dient per post of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden ingediend en leidt, afhankelijk van de omvang van de gevraagde afwijking, ofwel tot een formeel rechtsoordeel waarbij wordt verklaard dat de wijziging valt binnen de initiële vergunning ofwel tot een formeel wijzigingsbesluit waaraan eventueel inspraak van de relevante belanghebbende partijen aan vooraf kan gaan.
32. De voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend, kunnen door het bevoegd gezag ambtshalve worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van het bevoegd gezag uit eigen waarneming of anderszins blijkt dat de vergunde activiteit andere of nadeliger gevolgen heeft voor de relevante beschermde waarden dan die welke bij het nemen van dit besluit op basis van de op dat moment beschikbare informatie werden verwacht, zulks met inachtneming van artikel 43, lid 2, van de Nb-wet.

Toezicht

33. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder(s).
34. Vergunninghouder voert een administratie waarin alle op deze vergunning betrekking hebbende documenten en bewijsstukken ten aanzien van de naleving van de voorschriften en beperkingen van deze vergunning zijn opgenomen.

Looptijd en geldigheid

35. De vergunning wordt verleend voor twee proefboringen. De vergunning voor de eerste proefboring is geldig op de locatie boven het prospect Schooner in blok Schiermonnikoog-Noord, van 1 oktober 2017 tot en met de datum dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2018, respectievelijk van 1 oktober 2018 tot en met de datum waarop de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2019.
36. Afhankelijk van de resultaten van de eerste proefboring zal een tweede proefboring worden uitgevoerd op de locatie boven het prospect Crab-East in

blok N07B. De vergunning voor de tweede proefboring is geldig van 1 oktober 2018 tot en met de datum dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2019, respectievelijk van 1 oktober 2019 tot en met de datum waarop de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2020.

37. Het niet naleven van de voorschriften van deze vergunning kan, naast eventuele strafvervolgning, intrekking van de vergunning tot gevolg hebben.

Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten project 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog', zijn 2 reacties en 18 zienswijzen op de ontwerpbesluiten naar voren gebracht.

Mijn inhoudelijke reactie op de ingekomen zienswijzen en reacties is weergegeven in de bij dit besluit gevoegde Nota van Antwoord Zienswijzen op ontwerpbesluiten Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog. De zienswijzen hebben ten aanzien van specifieke onderdelen aanleiding gegeven tot inhoudelijke aanpassingen van dit besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit. Dit is steeds in de Nota van Antwoord vermeld.

Voorbehoud

De vergunning wordt verleend voor de aangevraagde twee proefboringen. Aan deze vergunning kan de vergunninghouder of zijn eventuele rechtsopvolger(s), geen rechten ontlenen dat een vergunning op grond van de Nb-wet voor de eventuele winningsfase in dan wel nabij het betreffende Natura 2000-gebied zal worden verleend. Een eventueel toekomstige aanvraag voor de winningsfase zal afzonderlijk getoetst dienen te worden aan de toepasselijke wettelijke bepalingen.

Hoogachtend,

Martijn van Dam

Staatssecretaris van Economische Zaken

Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Natuur en Biodiversiteit

Ons kenmerk
DGAN/ 16022128

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Bijlage:

Inhoudelijke overwegingen

bijlage

Inhoudelijke overwegingen

Nb-wet; vergunning; twee proefboringen naar aardgas ten noorden van Schiermonnikoog

Directoraat-generaal Agro en
Natuur
Directie Natuur en Biodiversiteit

Ons kenmerk
DGAN/ 16022148
Bhm 16069256

Datum

Bijlage nummer	1
Horend bij kenmerk	DGAN/16022128
Datum	

DE AANVRAAG

ENGIE E&P Nederland B.V. (ENGIE), de rechtsopvolger van GDF SUEZ E&P Nederland B.V., is voornemens om in twee blokken (Schiermonnikoog-Noord en N07B), gelegen in het Nederlandse deel van de Noordzee te onderzoeken of er zich daarin aardgas bevindt. In een eventuele vervolgfase (winningsfase) kan opvolgend eventueel overgegaan worden tot het winnen van aardgas. De aanwezigheid van gasreserves in beide blokken wordt door ENGIE verwacht op grond van eerder uitgevoerd seismisch onderzoek.

Om definitief aan te tonen of er voldoende aardgas in de diepe ondergrond aanwezig is, dient een proefboring, eventueel gevolgd door een tweede, uitgevoerd te worden vanaf een tijdelijk boorplatform. Als geen aardgas wordt aangetroffen, wordt de put van de proefboring weer afgedicht en het project beëindigd.

Een tweede proefboring vindt alleen plaats indien uit de eerste boring blijkt dat er aardgas is aangetroffen en deze door vergunninghouder nodig wordt bevonden om te bepalen of gaswinning haalbaar en rendabel is. De proefboringen vinden in opeenvolgende winters (waarbij nu uitgegaan wordt van de winter 2017/2018 voor de eerste en de winter 2018/2019 voor de tweede proefboring) plaats en nemen circa drie (voor de eerste proefboring) of vier maanden (voor de tweede proefboring) in beslag.

Als uit de beide proefboringen blijkt dat er een economisch winbare hoeveelheid aardgas aanwezig is, kan worden overgegaan tot de winningsfase.

De onderhavige vergunningaanvraag is alleen gericht op de twee proefboringen en niet op de winningsfase.

De locatie van de eerste proefboring is boven het prospect Schooner (Schiermonnikoog-Noord) op circa 5,4 kilometer afstand van het eiland Schiermonnikoog. De gegevens van de locatie van het tijdelijk boorplatform zijn als volgt: ED50 (UTM zone 31): 720745 E, 5939710 N, Lat. 53° 33' 31.063" Long. N 6° 19' 58.243 E, ongeveer -6m LAT. De locatie vanwaar de (eventuele) tweede proefboring wordt uitgevoerd ligt boven het prospect Crab-East (N07b) op circa 7,2 kilometer afstand van Schiermonnikoog. De gegevens van de locatie zijn als

volgt: ED50 (UTM zone 31): 716363.7.E, 5941025.2 N, Lat. 53° 34'20.115", Long. 06° 16' 03.812" E, ongeveer -11 LAT.

De proefboringen zullen uitsluitend in de winterperiodes uitgevoerd worden.

Bij de passende beoordeling (PB) hoort een addendum (ARCADIS, 30 september 2014, kenmerk 078053948:A), waarin vragen zijn beantwoord over zwarte zee-eenden, het habitatype H2190 Vochtige duinvaleien en de relevante beschermde natuurmonumenten.

Naar aanleiding van ingediende zienswijzen is voorts een aanvulling op de PB (ARCADIS, 5 juni 2015, kenmerk B02047.000131.0100) opgesteld, waarin vragen zijn beantwoord over cumulatie, water-based mud, stikstofdepositie en zwarte zee-eenden. Deze informatie is gebruikt voor de beantwoording van zienswijzen en het definitieve besluit.

Het project

Per proefboring is sprake van een aantal fases: de aanlegfase, de gebruiks- of boorfase en de verwijderingsfase. Hieronder volgt, samengevat, de beschrijving van deze fases. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de bij de aanvraag gevoegde PB.

Aanlegfase

Voor de opbouw van een tijdelijk boorplatform zijn twee dagen nodig. Het boorplatform betreft een "jack-up rig", die met ingetrokken poten door sleepboten naar de locatie gebracht wordt. Dit platform heeft poten die op de zeebodem geplaatst worden, waarna het boorplatform zelf naar boven wordt geheven. Het hoogste punt van het boorplatform is ongeveer 95 meter boven zeeniveau. Het boorplatform zal een totale ruimte beslaan van 2.000 m² met een totale fysieke voetafdruk van 675 m². Deze voetafdruk bestaat uit drie poten, elk met een oppervlakte van 15x15 meter.

Voor de aanleg van het boorplatform zullen voornamelijk (sleep)boten gebruikt gaan worden voor het transport van de overige materialen. De routes verloopt via de vaargeulen van de scheepvaartroute, waarbij voor de laatste 6,5-7 km van deze vaargeulen wordt afgeweken om bij de locaties van de proefboringen te komen.

Voordat met de eigenlijke proefboring wordt begonnen, wordt op de plaats van de beoogde put in de zeebodem een 36" inch gat met een diepte van ongeveer 50 meter diep geboord. Daarbij wordt een metalen buis enkele tientallen meters de grond in geboord. Deze buis, de zogenaamde 'conductor', dient voor de stabiliteit van het bovenste deel van het boorgat. Binnen de conductor wordt de eigenlijke boring uitgevoerd. Het boren van een conductor duurt gemiddeld drie à vier dagen. Nadat een putsectie is geboord, wordt hiervoor de casing geïnstalleerd en verankerd. Het verankeren vindt plaats door het injecteren van cement.

Boorfase

Voor de bevoorrading van het platform wordt gebruik gemaakt van schepen en helikopters. Zowel schepen als helikopters komen vanaf Den Helder en gaan via ongeveer dezelfde route naar het platform; de route loopt langs Texel en vervolgens langs de noordzijde van andere Waddeneilanden over de Noordzee naar het boorplatform. Deze vaar- en vliegroutes zijn beide ca. 150 km lang.

Naar schatting zullen per week vier helikoptervluchten plaatsvinden en zullen vier bevoorradingboten het platform aandoen.

Tijdens de boorfase zal er 24 uur per dag, 7 dagen per week geboord worden. Dit betekent dat er altijd activiteit op het boorplatform plaatsvindt in de vorm van mankracht, geluid en verlichting. Er zijn dieselgeneratoren aanwezig die 24 uur per dag zullen draaien. Omdat boren een 24-uursproces is, moet het boorplatform en met name de boorvloer continue verlicht zijn om het werk goed uit te voeren en de veiligheid van de bemanning te waarborgen. Daarnaast moet het boorplatform voldoende verlicht zijn ter markering van de scheepvaart en het luchtverkeer. Navigatieverlichting moet aan iedere zijde van het boorplatform aanwezig zijn en verder moet het naambord verlicht zijn. De verlichting zal zodanig worden uitgevoerd dat onnodige lichtuitstraling naar buiten toe zoveel mogelijk wordt vermeden.

Als de gashoudende formatie is bereikt en gas wordt aangetroffen, worden productietesten uitgevoerd. Hierbij worden gegevens over het productievermogen van de put, de reservoirtechnische eigenschappen, samenstelling van het gas en over de aanwezige en te winnen hoeveelheid aardgas verkregen.

Een onderdeel van het testen is het gedurende een korte periode met een hoge capaciteit gas produceren uit de put. Het geproduceerde gas en de mee geproduceerde vloeistoffen worden gescheiden in de testinstallatie van het tijdelijk boorplatform, waarna het gas wordt afgefakkeld in de affakkelininstallatie van het tijdelijke boorplatform. Door affakkelen kunnen vogels verbranden. Daarom zal het affakkelen zal zoveel mogelijk bij daglicht plaatsvinden. Tijdens de winterperiode wordt geluid geproduceerd. Eerst wordt de put schoon geproduceerd waarbij de te verwachten duur van het affakkelen 8 uur bedraagt. Het affakkelen vindt plaats op een hoogte van 28 meter en zal niet in een aaneengesloten periode plaatsvinden. Er wordt afgefakkeld in richting van de Noordzee. Het affakkelen vindt plaats gedurende de boorfase, dus niet buiten de periode 1 oktober tot 15 maart.

De tijdsduur van de boring is afhankelijk van de diepte, de hardheid van de gesteentes en de grootte van de put. Er wordt verwacht dat het tijdelijke boorplatform circa drie of vier maanden op de locatie aanwezig zal zijn voor de proefboring. Boven het prospect Schooner in blok Schiermonnikoog-Noord zal het naar verwachting om een aanwezigheid van drie maanden gaan, omdat hier een meer rechte boring wordt uitgevoerd. Boven het prospect Crab-East in blok N07B gaat het naar verwachting om een aanwezigheid van circa vier maanden, omdat

het hier een gedeveerde boring betreft. In het geval dat er twee proefboringen worden uitgevoerd zal het boorplatform er tijdens twee winters staan. In de tussende beide proefboringen gelegen maanden is het boorplatform niet aanwezig.

Verwijderingsfase

Voor het verwijderen van het boorplatform zullen voornamelijk (sleep)boten gebruikt gaan worden. De routes zullen zoveel mogelijk verlopen via veelgebruikte vaargeulen. Het verwijderen van het boorplatform zal naar verwachting twee dagen duren.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt korthedshalve verwezen naar de PB (bijlage bij de aanvraag).

Belang van de aanvrager

Bij concessieverlening aan ENGIE is rekening gehouden met de aanwezigheid van gasreserves. De verwachting dat gasreserves aanwezig zijn, is gebaseerd op seismisch onderzoek dat eerder is uitgevoerd door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Voor het vaststellen van daadwerkelijk winbare hoeveelheden gasreserves dienen proefboringen te worden uitgevoerd.

WETTELIJK KADER

Natura 2000-gebied

In relatie tot de betrokken Natura 2000-gebieden zijn voor dit project relevant de artikelen 19d, lid 1, 19e en 19f van de Nb-wet. In relatie tot de beschermde natuurmonumenten zijn voor dit project relevant de artikelen 16 en artikel 19d j^o artikel 19ia van de Nb-wet.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'Landelijke wet- en regelgeving'.

Omdat deze vergunning is ingediend vóór 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet van toepassing en wordt de aanvraag ten aanzien van de effecten van stikstofemissie en -depositie beoordeeld op de wijze zoals dit tot de datum van 1 juli 2015 gebruikelijk was.

OVERIGE RELEVANTE BESLUITVORMING

BELEID

De aangevraagde activiteit zoals omschreven in dit besluit past binnen het relevante vastgestelde (ruimtelijke) beleid, zoals hieronder weergegeven.

Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone (TBB Noordzeekustzone)

Binnen het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone is het noodzakelijk de toegang tot het gebied tot een aantal deelgebieden (zones) gecontinueerd te beperken. Deze toegangsbeperkingen dragen bij aan de verbetering (en het behoud) van enkele toepasselijke instandhoudingsdoelstellingen. Met deze toegangsbeperkingen worden tevens enkele afspraken binnen het akkoord

Visserijmaatregelen Beschermde Gebieden Noordzee (VIBEG) concreet vormgegeven. Op grond van artikel 20, eerste en tweede lid, Nb-wet gelden met ingang van 1 januari 2016 voor bepaalde zones in dit Natura 2000-gebied specifieke beperkingen voor exploratie- en productieboringen. Deze zijn ook van toepassing op de onderhavige aangevraagde proefboring(en).

De locatie van de eerste proefboring bevindt zich in *zone III*-gebied. De afstand tot *zone I*-gebied bedraagt 160 meter. In *zone I*-gebieden is de toegang beperkt in die zin dat het gedurende het gehele jaar is verboden in of boven deze gebieden activiteiten van welke aard ook te verrichten. De doorvaart en het ankeren is in *zone I*-gebieden toegestaan in de periode van 1 april tot 1 november. In de periode van 1 november tot 1 april is de doorvaart en het ankeren toegestaan mits aanwezige groepen vogels van specifieke soorten niet worden benaderd tot een afstand van minimaal 1.500 meter. Aan de vergunning is derhalve een voorschrift verbonden dat helikoptervluchten naar en vanaf het tijdelijk boorplatform niet zijn toegestaan boven *zone I*-gebieden.

Artikel 4 TBB Noordzeekustzone bevat een uitgewerkt regime voor *zone III*-gebieden. Voor proefboringen in *zone III*-gebieden geldt de voorwaarde dat deze is vergund op grond van de Nb-wet. Als uitgangspunten voor deze vergunningverlening gelden:

- proefboringen in principe buiten *zone III*-gebieden (al dan niet met een gedeveeerde boring);
- indien toch noodzakelijk binnen *zone III*-gebieden: de buitenste randen van de gekozen boor- en productie-installatie dienen zich op minimaal 200 meter van substantiële schelpdiervoorkomens te bevinden (zulks ter nadere invulling binnen een individuele vergunningprocedure op grond van de Nb-wet);
- onderhouds- en reparatiewerkzaamheden bij proefboring zijn in principe toegestaan.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld, als opvolger van de Nota Ruimte. Volgens deze structuurvisie is het Rijk verantwoordelijk voor en door de Europese Unie aanspreekbaar op het nakomen van de in internationaal verband aangegane verplichtingen, inclusief het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Het Rijk stelt kaders waarbinnen de provincies een provinciaal en landsgrensoverschrijdend natuurnetwerk, zijnde de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS), begrenzen, beschermen en onderhouden. Tot de herijkte EHS behoren de Natura 2000-gebieden, de Nationale Parken, de Noordzee en de grote wateren inclusief de grote rivieren. De natuur in de EHS blijft goed beschermd met een 'nee, tenzij'-regime in relatie tot de wezenlijke kenmerken en waarden. Het gaat daarbij om: waardevolle aspecten zoals natuurschoon, schoon water, het aanwezig zijn van bepaalde plant- of diersoorten en gebieden van aardwetenschappelijk belang.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte staat ten aanzien van de aangevraagde activiteit – voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

"In de ondergrond komen diverse nationale belangen samen. De ondergrond is belangrijk voor bestaande energievoorziening (winning, opslag en transport van olie- en aardgas) en nieuwe energievoorziening (bodemenergie zoals geothermie (waaronder warmtekoudeopslag) en opslag van CO₂ en nucleair afval). De winning van aardgas uit het Groningen-gasveld en de uitvoering van het kleineveldenbeleid zijn van nationaal belang."

Voor de Noordzee spelen – in relatie tot de onderhavige aanvraag - de volgende ruimtelijke nationale opgaven:

- Het behouden en beschermen van Natura 2000-gebieden en het mariene ecosysteem;
- Het handhaven van het vrije zicht op de horizon vanaf de kust tot 12 zeemijl;
- Het aanwijzen van ruimte voor windenergie op zee, winning van olie en gas en ruimte voor CO₂-opslag.

Nationaal Waterplan 2016-2021

Het Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richtingen van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet streeft naar een integrale benadering door natuur, scheepvaart, landbouw, wonen, recreatie, cultureel erfgoed en economie (inclusief verdienvermogen) zo veel mogelijk in samenhang met de wateropgaven te ontwikkelen.

In het Nationaal Waterplan 2016-2021 staat ten aanzien van de aangevraagde activiteit – voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

"Het kabinet geeft binnen de Europese kaders (Kaderrichtlijn Water, Kaderrichtlijn Mariene Strategie, Vogel- en Habitatrichtlijn en Verdrag van Malta) prioriteit aan activiteiten die van nationaal belang zijn voor Nederland:

- *Olie- en gaswinning: uit de Nederlandse velden op de Noordzee wordt zo veel mogelijk aardgas en aardolie gewonnen zodat het potentieel van aardgas- en aardolievoorraden in de Noordzee wordt benut."*

Beleidsnota Noordzee 2016-2021

De Beleidsnota Noordzee is een bijlage van het Nationaal Waterplan. De nota bevat de uitwerking van het Noordzeebeleid.

In de Beleidsnota Noordzee staat ten aanzien van de aangevraagde activiteit – voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

"Van de totale hoeveelheid in Nederland gewonnen gas is circa 30% afkomstig uit bronnen op zee. Voor olie is dit meer dan 85%. Op zee staan 161 productie-

eenheden, waarbij 93% voor de winning van gas en 7% voor de winning van olie. Voor de afvoer van olie en gas zijn deze productie-eenheden aangesloten op een netwerk van leidingen die leiden naar een paar aanlandingspunten aan de Nederlandse kust. In het Energierapport 2011 gaat het kabinet voor de komende decennia uit van een forse mondiale vraagstijging naar energie. Fossiele brandstoffen blijven een belangrijke energiebron. Naar verwachting zullen op de Noordzee de komende tien jaar circa twee tot vier nieuwe winlocaties per jaar tot ontwikkeling worden gebracht.

In de afgelopen jaren zijn door de exploitanten van olie- en gasvelden op zee maatregelen genomen om nadelige milieueffecten te reduceren. Op dit moment hebben lozingen door olie- en gasprojecten nauwelijks schadelijke effecten op de natuurwaarden van de Noordzee. Wel kunnen er nog negatieve effecten zijn als gevolg van seismisch onderzoek (onderwatergeluid) en door platformverlichting (desoriëntatie van trekkende vogels). (...) Ten aanzien van platformverlichting wordt - binnen de vanuit veiligheid geldende eisen - doorgezocht naar adequate mitigerende maatregelen. Binnen OSPAR zijn in 2015 in nauwe samenwerking met de olie- en gasindustrie, vrijwillige guidelines vastgesteld om de effecten van verlichting door offshore platforms op vogels tegen te gaan.

Ook in de toekomst wordt zoveel mogelijk olie en gas uit de beschikbare velden op zee gewonnen. De fossiele grondstoffen raken echter op. Tussen 2040 en 2100 zullen ook de laatste olie- en gasvelden op zee en land (zowel het Groningengasveld als de zogenaamde 'kleine velden') uitgeput zijn. Olie en gaswinning is aangemerkt als activiteit van nationaal belang, inclusief de benodigde leidingen. Het beleid is erop gericht om het potentieel van de aanwezige olie- en gasvoorraden, ook op zee, zoveel mogelijk te benutten. Olie- en gasvoorraden kunnen zich onder de gehele EEZ en de territoriale zee bevinden. Regulering van gebruik gebeurt vooral door middel van vergunningverlening in het kader van de Mijnbouwwet. (...)

VERGUNNINGPLICHT

De aangevraagde activiteit vindt plaats in en nabij het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone.

Ik stel vast dat de aangevraagde activiteit mogelijk de natuurlijke waarden en kenmerken van het bovengenoemde beschermde Natura 2000-gebied kan aantasten.

Uit de bij de aanvraag gevoegde PB blijkt voorts dat negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden van de Nederlandse Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Duinen Schiermonnikoog en Waddenzee en de Duitse Natura 2000-gebieden Borkum-Riffgrund, Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer en Niedersächsisches Wattenmeer niet op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Om die reden ben ik van mening dat de voorgenomen activiteit vergunningplichtig is onder de Nb-wet.

PASSENDE BEOORDELING

Beheerplan

In dit geval kan vastgesteld worden dat ten aanzien van de voorgenomen activiteit, op het moment van besluitvorming, geen beletsel voortvloeit uit enig beheerplan op basis van de Nb-wet.

Voor de betrokken Natura 2000-gebieden zijn wel beheerplannen in voorbereiding. Het ontwerp-beheerplan voor Natura 2000-gebied Noordzeekustzone voor de periode 2016-2022 stelt dat gaswinning in dit gebied afzonderlijk vergunningplichtig blijft en niet in dit beheerplan is opgenomen.

Geen beheer

Het betreft een project dat geen direct verband heeft met of nodig is voor het beheer van de betrokken Natura 2000-gebieden. De voorgenomen proefboringen zijn nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nb-wet.

Mogelijke significante gevolgen

Op grond van artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet in combinatie met artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet dient een PB aangeleverd te worden door de initiatiefnemer. Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004, zaak C-127/02, aangegeven dat een PB slechts dan achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat uitvoering van de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied. In dit geval kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Ik concludeer dat een PB vereist is.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de beschermde waarden van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. U heeft een PB bij uw aanvraag gevoegd. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van uw effectenanalyse en conclusies.

De diverse beschermde waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden staan vermeld op www.rijksoverheid.nl ('Onderwerpen' > 'Natuur en biodiversiteit' > 'Natura 2000').

Ik merk op dat het Natura 2000-gebied Waddenzee de beschermde natuurmonumenten Waddenzee I en II, Dollard, Schorren van de Eendracht en Viakte van Kerken, Neerlands Reid, Kwelders langs de noordkust van Groningen, Kwelders langs de noordkust van Friesland, Noord-Friesland Buitendijks en Boschplaat volledig omsluit. De proefboringen waarvoor vergunning wordt gevraagd, vinden echter plaats buiten de begrenzing van deze beschermde natuurmonumenten. Gelet op het ontbreken van de zogeheten externe werking met betrekking tot de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de

ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van de gebieden, zoals bepaald in de vervallen besluiten, blijven deze waarden in het hiernavolgende buiten beschouwing.

BEOORDELING EFFECTEN

In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de PB.

Afbakening

Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied dat door de aanvraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden in de PB op een juiste wijze heeft plaatsgevonden.

De natuurwaarden die door verstoring door bovenwatergeluid, silhouetwerking en licht, verstoring door onderwatergeluid, areaalbeslag, verzuring en vermesting, vertroebeling door boorgruis en verontreiniging door boorgruis en boorvloeistof beïnvloed kunnen worden zijn:

Noordzeekustzone

Habitatrichtlijn: habitattypen

- Permanent overstroomde zandbanken

Habitatrichtlijn: soorten

- Zeeprik
- Rivierprik
- Fint
- Bruinvis
- Grijze zeehond
- Gewone zeehond

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

- Roodkeelduiker
- Parelduiker
- Aalscholver
- Bergeend
- Topper
- Eider
- Zwarte zee-eend
- Dwergmeeuw

Waddenzee/Duinen Schiermonnikoog

De volgende habitattypen (duinhabitats) kunnen effecten door stikstofdepositie ondervinden:

- Witte duinen
- Grijze duinen (kalkrijk)
- Grijze duinen (kalkarm)
- Grijze duinen (heischraal)

- Duinheiden met kraaihei
- Duinbossen (droog)
- Vochtige duinvalleien (open water)
- Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
- Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
- Blauwgraslanden

Natura 2000-gebied Noordzeekustzone

H1110 Permanent overstroomde zandbanken

Instandhoudingsdoel

Behoud van oppervlakte en verbetering kwaliteit van permanent overstroomde zandbanken, *Noordzeekustzone* (subtype B)

Het subtype permanent overstroomde zandbanken, *Noordzeekustzone* (subtype B) komt voor in de buitendelta's bij de zeegaten. Dit subtype verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

Het tijdelijke boorplatform bij de eerste proefboring zal een deel van het habitatype H1110 in beslag nemen. Het tijdelijke areaalbeslag bedraagt ongeveer 0,0005% van het totale oppervlakte aan H1110 in het Natura 2000-gebied van de Noordzeekustzone. Dit is een verwaarloosbaar oppervlak, temeer omdat het gaat om een tijdelijk ruimtebeslag over een periode van circa drie maanden. Bij de tweede proefboring treedt geen areaalbeslag van habitatype H1110 op, omdat deze boring zal plaatsvinden buiten het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone.

Het areaalbeslag op het voornoemde habitatype is daarmee zeer tijdelijk en van verwaarloosbare omvang. Daarmee kan naar mijn oordeel de aangevraagde activiteit niet leiden tot significant gevolgen op het instandhoudingsdoel, dat is gericht op behoud van oppervlakte.

Door lozing van boorgruis kan de waterkolom vertroebelen en kan er door sedimentatie bedekking van organismen plaatsvinden. De hoeveelheden zijn echter zeer klein waardoor effecten op de primaire productie of macrobenthos verwaarloosbaar klein tot afwezig zullen zijn. Uit de PB volgt voorts dat het boorproces, maar ook de aanleg- en verwijderingsfase, zodanig zijn ingericht dat er geen verontreinigingen kunnen vrijkomen welke gevolgen kunnen hebben op de kwaliteit van dit habitatype. In dit verband neem ik wel een hierop gericht voorschrift op in de vergunning.

Significante gevolgen op het instandhoudingsdoel, dat is gericht op verbetering van de kwaliteit, kunnen worden uitgesloten. Verder vind ik dat de activiteiten geen belemmering vormen voor de instandhoudingsdoelstelling die is gericht op de verbetering van de kwaliteit.

Habitatsoorten

H1095 Zeeprk

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de zeeprík vermoedelijk van groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk, omdat de oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding niet in dit gebied ligt. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de trekroute en het verbeteren van zoet-zout overgangen.

Effectbeoordeling

Onderwatergeluid bestaat uit het continugeluid door scheepvaart en geluid van activiteiten rondom het boorplatform. Trekvisen kunnen door onderwatergeluid worden beïnvloed. De zeeprík en de rivierprík zijn echter trekvissoorten die niet beschikken over een zogenaamde zwemblaas en van deze soorten wordt aangenomen dat deze ongevoelig zijn voor geluid. Daarom acht ik de kans op significante verstoring van deze soort, als gevolg van het scheepvaartverkeer in de aanlegfase dan wel de boorfase uitgesloten. Een eventuele barrièrewerking door de tijdelijke plaatsing van een boorplatform acht ik ook niet aan de orde.

Ik ben van oordeel dat eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen zijn uitgesloten.

H1099 Rivierprík

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de rivierprík van vermoedelijk groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk, omdat de oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding niet in dit gebied ligt. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de trekroute en zoet-zout overgangen.

Effectbeoordeling

Inzake het al dan niet optreden van effecten verwijs ik naar mijn beoordeling over de zeeprík. Ik ben van oordeel dat eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen zijn uitgesloten.

H1103 Fint

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de fint van groot belang. Het gaat waarschijnlijk vooral om finten die in het Duitse deel van de Eems paaien.

Effectbeoordeling

De fint heeft een zwemblaas en is daarmee wel gevoelig voor geluid. Het scheepvaartverkeer op de vaarroute naar het boorplatform is de belangrijkste veroorzaker van continu onderwatergeluid. De vaarroute loopt bij het verlaten van de haven door het beschermde Natura 2000-gebied en er wordt naar en vanaf het

boorplatform gevaren. Om de twee locaties te bereiken wordt een identieke route afgelegd, waarbij slechts voor de laatste 6,5 tot 7 km (afhankelijk van de eerste of tweede boring) de route afwijkt van de reguliere vaarroute. Voor zover de fint in de perioden dat de schepen van en naar het platform varen in de omgeving voorkomt kan worden aangenomen dat deze soorten al een bepaald niveau van gewinning hebben wat betreft scheepvaartgeluid, aangezien de route grotendeels door een druk bevaren vaargeul loopt. Er wordt daarom in de PB geconcludeerd dat er geen extra effect is van het onderwatergeluid door de vaarbewegingen ten behoeve van dit project.

Het boren veroorzaakt continu onderwatergeluid, en ook rondom het boorplatform zal enig continu geluid door de activiteiten worden geproduceerd. Dit zal echter heel beperkt zijn en zich tot een klein areaal uitstrekken. Voor zover er verstoring van individuen zal optreden bestaan er in het gebied voldoende uitwijkmogelijkheden. Gezien de relatief korte duur (circa drie of vier maanden), het kleine areaal en de beperkte duur van het continugeluid als gevolg van de activiteiten, zal het effect gering tot verwaarloosbaar zijn.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik uitgesloten.

H1351 Bruinvis

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor behoud populatie. De Noordzeekustzone is van belang voor de bruinvis. Van een zeldzame wintergast is de bruinvis weer een vaste bewoner geworden. Ook worden sinds decennia opnieuw bruinvissen met jongen gezien. De toename in Nederlandse wateren kan een gevolg zijn van een andere verdeling over de Noordzee als geheel. Vanwege de sterke verspreiding en mobiliteit van de soort in de gehele Noordzee is generieke bescherming meer geëigend dan bescherming in een specifiek gebied.

In de Nederlandse wateren is het aantal bruinvissen het hoogst tijdens de winter en het voorjaar.

Grijze en gewone zeehond

Instandhoudingsdoel voor beide soorten:

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

H1364 Grijze zeehond: naast de Waddenzee is de Noordzeekustzone het belangrijkste gebied voor grijze zeehonden in Nederland. Het gebied heeft een belangrijke foerageerfunctie, met name in de winter.

H1365 Gewone zeehond: de Noordzeekustzone is een van de belangrijkste gebieden voor de gewone zeehond. Deze soort gebruikt ongestoorde, permanent

of bijna altijd droogvallende zandplaten als rustgebied. Daarnaast heeft het gebied een belangrijke foerageerfunctie.

Effectbeoordeling voor de bruinvis en gewone en grijze zeehond

Uit de PB blijkt dat er geen zeehondenligplaatsen in de buurt van de locaties van de proefboringen liggen. Effecten door verstoring boven water van zeehonden kunnen worden uitgesloten. Onderwatergeluid bestaat uit het continu geluid door scheepvaart en geluid van activiteiten op en rondom het boorplatform. De transportroutes zijn grotendeels bestaande vaarroutes en de vaarbewegingen zullen een verwaarloosbare extra verstoring opleveren. Rondom het boorplatform vindt extra verstoring plaats door activiteiten onderwater. Dit zal echter slechts een klein areaal betreffen. De individuen van de drie soorten die eventueel gehinderd worden door deze verstoring hebben voldoende uitwijkmogelijkheden gezien het relatief beperkte verstoorde areaal. Gezien de relatief korte duur (circa drie of vier maanden), het kleine areaal en de beperkte duur van het continugeluid als gevolg van de activiteiten, zal het effect gering tot verwaarloosbaar zijn.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze drie soorten in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik uitgesloten.

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A001 Roodkeelduiker

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie
De aantallen in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone aanwezige roodkeelduikers zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. In de Noordzeekustzone worden soms hoge dichtheden gezien in de buitendelta's tussen de Waddeneilanden, waar gevist wordt op de scheiding tussen verschillende watermassa's. In de reguliere tellingen is deze soort slecht vertegenwoordigd, maar recent lijken de aantallen landelijk te zijn toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

Effectbeoordeling

De roodkeelduiker is een doortrekker en wintergast en gebruikt de Noordzeekustzone als rust- en foerageergebied, waarbij ze over het algemeen in groepsverband voorkomen tot ongeveer 20 km uit de kust. De roodkeelduiker foerageert op vis en heeft een breed voedselspectrum. De roodkeelduiker is zeer gevoelig voor verstoring en kan verstoring op grotere afstand ervaren ($\sim <1$ km). De huidige aantallen worden geschat op maximaal 10.000 individuen. Uit de PB blijkt dat de vaarbewegingen en de tijdelijke aanwezigheid van een boorplatform mogelijk in de omgeving voorkomende roodkeelduikers kunnen beïnvloeden. Ook is in de omgeving voldoende vis aanwezig waardoor genoeg geschikte uitwijkmogelijkheden voor de soort beschikbaar blijven. Na verstoring van twee

opeenvolgende jaren zou vermijding van het verstoorde gebied kunnen optreden, maar hierover is weinig bekend. Aangezien in een ruime omgeving voldoende voedsel aanwezig is en vanwege het brede voedselspectrum van de soort, zal vermijding van een beperkt oppervlak echter geen effect hebben op de populatie van de roodkeelduiker. Het ruimteverlies is tijdelijk en beperkt van aard en de beschikbaarheid van voedsel en uitwijkmogelijkheden zijn voldoende, waardoor geen competitie om voedsel en ruimte zal optreden.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik uitgesloten. Ik verbind wel een voorschrift aan de vergunning om te borgen dat eventueel versturende effecten door scheepvaartverkeer naar en rond het tijdelijk platform op deze vogelsoort worden beperkt. Op deze wijze wordt voorkomen dat gebiedsvermijndend gedrag kan ontstaan.

A002 Parelduiker

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

De aantallen in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone aanwezige parelduikers zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De verspreiding van de parelduiker in Nederland heeft zijn zwaartepunt in de kustgebieden van de Noordzee. De absolute aantallen en de trend zijn onbekend (en daardoor ook de staat van instandhouding) door een combinatie van lage aantallen en verwarring bij waarnemingen door visuele overeenkomsten tussen de parelduiker en de veel talrijkere roodkeelduiker. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

Effectbeoordeling

De parelduiker is een doortrekker en wintergast en gebruikt de Noordzeekustzone als rust- en foerageergebied. Er zijn geen recente gegevens beschikbaar voor deze soort, de aantallen zijn echter laag en worden geschat op enkele tientallen tot een paar honderd. Ook de parelduiker foerageert op een breed scala aan vissoorten en is zeer gevoelig voor verstoring en kan verstoring tot op grotere afstand ervaren ($\sim < 1$ km). Voor wat betreft mijn effectbeoordeling verwijs ik naar mijn overwegingen ten aanzien van de roodkeelduiker. Ook voor deze vogelsoort verbind ik een voorschrift aan de vergunning.

A017 Aalscholver

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.900 vogels (seizoensmaximum).

Aantallen aalscholwers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleats. De Noordzeekustzone is één van de gebieden die voor de aalscholwers in Nederland de grootste bijdrage leveren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de

huidige situatie is voldoende gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

De aalscholver is een viseter die foerageert in open kustwateren. De aalscholver kan grote afstanden afleggen om naar een goed foerageergebied te vliegen. De aanleg en het gebruik van een boorplatform zal een foerageergebied overlaten dat groot genoeg is voor deze soort. Er is in dat foerageergebied voldoende vis aanwezig en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden. Het ruimteverlies is voorts tijdelijk en beperkt van aard. De beschikbaarheid van voedsel en de uitwijkmogelijkheden (mede vanwege de grote foerageerafstanden van aalscholvers) zijn voldoende, waardoor ook geen competitie om voedsel en ruimte zal optreden. Na de proefboring(en) kan de soort weer volop gebruik maken van het gebied.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik uitgesloten.

A048 Bergeend

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 520 vogels (seizoensmaximum).

Het gebied heeft voor de bergeend met name een functie als foerageergebied en als slaapplek. De slaapplekfunctie (strand) is van toepassing op bergeenden die elders in het Waddengebied foerageren. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

De bergeend foerageert grondelend in ondiep water. Rusten doet de soort vooral op land (strand). Uit de PB blijkt dat ter plaatse van de beoogde boorlocaties deze soort niet of in zeer geringe aantallen wordt aangetroffen. Aangezien het grootste deel van de individuen niet in het plangebied voorkomt, is het effect van verstoring zeer beperkt. De belangrijkste foerageergebieden van de bergeenden worden niet verstoord. De aanleg en het gebruik van een boorplatform hebben zodoende geen effect op het foerageergebied van de bergeend.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik uitgesloten.

A062 Topper

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

Het gebied heeft voor de topper met name een functie als foerageergebied.

Midden jaren negentig van de vorige eeuw zijn relatief hoge aantallen geteld in de Noordzeekustzone, min of meer volgend op de afname in het IJsselmeer en de

Waddenzee. Een vergelijking met de situatie bij de eider doet veronderstellen dat de Noordzeekustzone een opvangfunctie vervult in tijden van voedselschaarste in de andere twee genoemde gebieden, maar de data uit de Noordzeekustzone zijn schaars. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Effectbeoordeling

De aantallen toppers in de Noordzeekustzone zijn laag en de getelde aantallen overwinteren voornamelijk langs de kustzone van Terschelling en nabij Harlingen. Uit de PB volgt dat het plangebied voor deze soort als foerageergebied relatief onbelangrijk is.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik op basis van de best beschikbare wetenschappelijke informatie uitgesloten. Ik verbind wel een voorschrift aan de vergunning om te borgen dat eventueel versturende effecten door scheepvaartverkeer naar en rond het tijdelijk platform op deze vogelsoort worden beperkt.

A063 Eider

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 26.200 vogels (midwinter-aantallen).

De aantallen in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone aanwezige eiders zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De Noordzeekustzone is belangrijk geworden in het begin van de jaren negentig, toen de aantallen hier toenamen, terwijl ze in de Waddenzee afnamen. Met name in jaren waarin een verlaagd voedselaanbod in de Waddenzee samen gaat met goede jaren voor andere schelpdieren (bijvoorbeeld *Spisula subtruncata*) in de Noordzeekustzone foerageert hier een relatief hoog aantal. De recente afname in de Noordzeekustzone kan een teken zijn van een begin van herstel van de voedselsituatie in de Waddenzee, maar een dergelijk herstel is nog niet zichtbaar in de populatietrend. Omdat de aanwezigheid van eiders in de Noordzeekustzone waarschijnlijk is verbonden aan slechte omstandigheden in de Waddenzee, wordt de herstelopgave daar gelegd en wordt in de Noordzeekustzone volstaan met behoud van de opvangcapaciteit. Behoud van de huidige situatie is voldoende. De waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Effectbeoordeling

De eider is jaarrond aanwezig in Nederland en foerageert in ondiep water op voornamelijk schaaldieren. In perioden van voedselschaarste foerageren eiders ook in de Noordzeekustzone.

Rondom een boorplatform vindt verstoring plaats door activiteiten met licht, beweging en geluid. Dit betreft maximaal een areaal van 1.500 meter rondom het

boorplatform. Uit de PB blijkt dat met de aanleg van een tijdelijk boorplatform er maximaal 0,5% van het open water in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone tijdelijk wordt verstoord (de 1.500 meter verstoringscontour om het boorplatform in 130.000 ha). Binnen deze verstoringscontour ontbreken mossel- en kokkelbanken, de voornaamste voedselbron voor eidereenden. Daarnaast foerageert de soort op *Spisula subtruncata* en kleine *Ensis*, welke blijkens een inventarisatie (februari 2016) in 2015 niet tot nauwelijks aanwezig was in relevante dichtheden in de directe omgeving van de proefboring locaties en binnen de verstoringscontour van 1.500 meter. Door deze niet-optimale voedselsituatie is het gebied op dit moment van weinig belang als foerageergebied en houden zich hier weinig eidereenden op. Een eventueel effect van verstoring zal dan ook beperkt blijven tot enkele individuen. Het gaat daarbij echter niet om een zodanige verstoring dat er sprake kan zijn van beïnvloeding van de staat van instandhouding van deze soort.

Ook als vermindering van het gebied zal optreden als gevolg van verstoring van twee opeenvolgende jaren, zullen ook deze effecten zeer beperkt zijn. Omdat de belangrijkste voedselgebieden niet worden aangetast, het verstoorde gebied geen optimaal foerageergebied vormt vanwege het ontbreken van voedsel en er voldoende open water overblijft om te rusten en te foerageren zijn er geen negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van de eidereend te verwachten door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform en scheepvaart.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik uitgesloten. Ik verbind wel een voorschrift aan de vergunning om te borgen dat eventueel verstorende effecten door scheepvaartverkeer naar en rond het tijdelijk platform op deze vogelsoort worden beperkt. Op deze wijze wordt voorkomen dat gebiedsvermijdend gedrag kan ontstaan. Ik verbind voorts een voorschrift aan de vergunning dat voorafgaand aan de aanleg van het tijdelijk boorplatform op de eerste locatie een inventarisatie over de aanwezigheid van voor de eider profijtelijke schelpdierbanken door vergunninghouder aan het bevoegd gezag wordt overlegd.

A065 Zwarte zee-eend

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 51.900 vogels (midwinter-aantallen).

Aantallen zwarte zee-eenden zijn van internationale en zeer grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert verreweg de grootste bijdrage voor de zwarte zee-eend in Nederland. De soort is een wintergast. Er is geen duidelijke trend door grote fluctuaties, deels veroorzaakt doordat alleen januari-tellingen beschikbaar zijn. De aantallen fluctueren mogelijk ook werkelijk van jaar op jaar door het wisselend aanbod aan schelpdieren (onder andere *Spisula subtruncata*). De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

De zwarte zee-eend is een doortrekker in Nederland. Ze komen voornamelijk voor in de Noordzeekustzone af en toe met een grote dichtheid boven Schiermonnikoog. In het verleden zijn aantallen zwarte zee-eenden aan de Nederlandse kust van boven de 100.000 dieren waargenomen. Vanaf 2005 zijn de aantallen echter niet meer boven de 60.000 uitgekomen. De zwarte zee-eend is een voedselspecialist, afhankelijk van schelpdierbanken waar ze kunnen foerageren. Ze komen niet aan land om te rusten maar blijven op open water. De soort foerageert voornamelijk op *Spisula subtruncata* en *Ensis sp.* Uit de PB en de bovengenoemde inventarisatie uit februari 2016 blijkt dat deze *Spisula*-banken niet tot nauwelijks aanwezig zijn in de directe omgeving van de locaties van de proefboringen en binnen de verstoringscontour van 1.500 meter. Niettemin is het van belang om bij de aanlegwerkzaamheden aanwezige schelpdierbanken met *Spisula subtruncata* en *Ensis sp.* te ontzien.

Mede gezien de tijdelijke aanwezigheid van de boorinstallatie kunnen negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel (behoud oppervlakte en kwaliteit) en een kans op significante verstoring van de zwarte zee-eend door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform worden uitgesloten.

Een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik eveneens uitgesloten. Ik verbind een voorschrift aan de vergunning om te borgen dat eventueel versturende effecten door scheepvaartverkeer naar en rond het tijdelijk platform op deze vogelsoort worden beperkt. Het voorkomen van schelpdieren (*Spisula subtruncata* en *Ensis sp.*) in dit gebied in voor de zwarte zee-eenden profijtelijke hoeveelheden (wat betreft *Ensis sp.* zijn dat schelpen met een lengte van 4-8 cm) wordt door de jaarlijks gevarieerde omstandigheden bepaald. Ik verbind een voorschrift aan de vergunning dat voorafgaand aan de aanleg van het tijdelijk boorplatform op de eerste locatie een inventarisatie over de aanwezigheid van voor de zwarte zee-eend profijtelijke schelpdierbanken door vergunninghouder aan het bevoegd gezag wordt overlegd.

A177 Dwergmeeuw

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie
Aantallen dwergmeeuwen zijn van (grote) nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het betreft één van de belangrijkste gebieden in Nederland. Behoud van de huidige situatie is voldoende. De waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Effectbeoordeling

In de winter trekt de dwergmeeuw naar grote open wateren en vooral naar zee. De dwergmeeuw trekt in april-mei en oktober-november door Nederland en verblijft hierbij op open wateren. De soort jaagt op kleine vissen en pakt deze al vliegend van het wateroppervlak. De soort is niet gevoelig voor verstoring. Voor zover er sprake kan zijn van versturende effecten als gevolg van de tijdelijke

aanwezigheid van een boorplatform en transportbewegingen is er een foerageergebied, dat voldoende groot is met voldoende uitwijkmogelijkheden voor de dwergmeeuw. Na de proefboring kan de soort weer gebruik maken van het gebied.

Eventuele significante gevolgen en een verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied van deze soort in het licht van de instandhoudingsdoelen acht ik op basis van de best beschikbare wetenschappelijke informatie uitgesloten.

Natura 2000-gebieden Duinen Schiermonnikoog en Waddenzee

Uit de PB volgt dat op het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog alleen effecten zijn te verwachten als gevolg van stikstofdepositie. Het gaat daarbij om de duinhabitattypen op het eiland Schiermonnikoog. Enkele delen van het Natura 2000-gebied zijn deels op Schiermonnikoog gelegen. In de PB is uitgegaan van een benadering waarbij voor wat betreft de beoordeling van de stikstofdepositie geen onderscheid is gemaakt tussen de effecten op het Natura 2000-gebied Waddenzee enerzijds en Duinen Schiermonnikoog anderzijds. Ik volg deze benadering in zoverre dat ik in mijn afweging wel een onderscheid maak tussen de instandhoudingsdoelen zoals vastgelegd in de individuele aanwijzingsbesluiten.

Ten aanzien van beide Natura 2000-gebieden is in de PB een selectie gemaakt van de stikstofgevoelige habitattypen waar overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW) reeds optreedt of toeneemt als gevolg van vermeerdering van de achtergronddepositiewaarde (ADW) in met de depositie afkomstig van de boring(en). In de aanvulling op de PB is een meer locatie specifieke beoordeling uitgevoerd.

De proefboringen leiden tot een emissie en daarmee depositie van stikstof. In de voornoemde aanvulling wordt gesteld dat de afstand van de bron tot aan het eiland relatief groot is en de emissie beperkt is. Daarmee is de depositie op het eiland als gevolg van de proefboringen ook laag.

De – als gevolg van de beide proefboringen en de binnen het project behorende scheepvaart en vliegbewegingen – te verwachten maximale stikstofdepositie op de duingebieden van het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog zal, meer specifiek, variëren tussen de 0,1-0,2 mol/N/ha/jaar. Alleen aan de noordzijde zit deze waarde tussen de 0,2-0,4 mol/N/ha/jaar. In de PB is uitgegaan van een worst case beoordeling. Deze bijdrage is op zichzelf beschouwd al – mede gezien de tijdelijkheid over een periode van maximaal 2 jaar - zodanig gering dat deze wegvalt in de natuurlijk optredende fluctuaties in stikstofdeposities op en rond het duingebied. Voor een meer gedetailleerde uiteenzetting per habitatype verwijs ik naar de inhoud van de PB en de aanvulling.

Algemene conclusie stikstofdepositie

Ik onderschrijf de uitkomsten in de PB en de aanvulling daarop dat de geringe toename van de depositie als gevolg van het project niet tot een zichtbaar en/of meetbaar negatief effect op de stikstofgevoelige duinhabitattypen op

Schiermonnikoog en/of Waddenzee zullen leiden. Een significant gevolg op het niveau van deze habitattypen kan worden uitgesloten. De geringe extra depositie vanuit het project zal er niet toe leiden dat het – op termijn - behalen van de instandhoudingsdoelen voor habitattypen en soorten in het gebied in gevaar wordt gebracht. In het Natura 2000-gebied worden voor alle bovengenoemde duinhabitattypen reguliere beheermaatregelen en herstelprojecten uitgevoerd. Deze instandhoudingsmaatregelen zijn mede opgenomen in de PAS-analyse Herstelstrategieën voor Schiermonnikoog 2015. De daadwerkelijke uitvoering van deze maatregelen in het PAS 2015-2012 staat met voldoende mate van zekerheid vast. De beperkte, tijdelijke toename van de stikstofdepositie als gevolg van dit project heeft naar mijn oordeel geen invloed op de aard en de omvang van de maatregelen die nodig zijn voor het behoud of het herstel van de oppervlakte en de kwaliteit van de hierboven besproken duinhabitattypen.

Natura 2000-gebieden Borkum Riffgrund, Niedersächsisches Wattenmeer en Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer

In de PB is onderzocht welke effecten mogelijk zouden kunnen optreden op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden gelegen in de Bondsrepubliek Duitsland. Onderscheiden kunnen worden verstoring door bovenwater- en onderwatergeluid en negatieve effecten van additionele stikstofdepositie. Op grond van gegevens in de PB blijkt dat geen van de Duitse Natura 2000-gebieden ligt binnen de verstoringcontour van onderwatergeluid (5 kilometer). Ook wijst de PB uit dat geen sprake is barrièrewerking op de trekvissoort fint, die een vaste paaiplaats heeft in de Eems. Evenmin blijkt sprake van significante verstoring op de fint. Uit de PB blijkt dat als gevolg van de activiteit geen significante verstoring in de Duitse Natura 2000-gebieden optreedt voor de zeezoogdiersoorten bruinvis, gewone en grijze zeehond. Significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten als gevolg van de aangevraagde proefboringen kunnen dan ook met zekerheid worden uitgesloten.

In de PB zijn de effecten van stikstofdepositie op beschermde habitattypen in Duitse Natura 2000-gebieden beoordeeld volgens de in de Bondsrepubliek Duitsland toegepaste beoordelingssystematiek. De betrokken bevoegde federale dienst van de deelstaat Nedersaksen is per brief van 1 december 2014 geconsulteerd. Deze dienst heeft echter, ook na een rappel door het ministerie van Economische Zaken, geen reactie gegeven.

De in Duitsland toegepaste systematiek gaat er vanuit dat effecten van een activiteit alleen in beschouwing hoeven te worden genomen daar waar de toename op (delen van) beschermde habitattypen 100 gram (7,14 mol N/ha/jaar) of meer bedraagt. De stikstofdepositie is op Duits (vermestingsgevoelig) gebied, overall minder dan 0,2 mol (2,8 gram), dus ruim onder de in Duitsland gehanteerde grenswaarde van 100 gram (7,14 mol N/ha/jaar). Daarmee zijn significante gevolgen op Duitse Natura 2000-gebieden met zekerheid uitgesloten.

Naar mijn oordeel is, mede gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken Natura 2000-gebieden op het grondgebied van de Bondsrepubliek

Duitsland, met de effecten zoals in de PB zijn aangegeven een volledig inzicht gegeven in de mogelijke effecten die in het bovenvermelde beïnvloedingsgebied zijn te verwachten als gevolg van de aangevraagde activiteit. De PB is dan ook genoegzaam uitgevoerd en biedt de noodzakelijke basis om te voldoen aan de in artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet gestelde eisen.

CUMULATIE

Op basis van artikel 19f van de Nb-wet dient bij vergunningverlening voor projecten of plannen een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve effecten indien deze projecten of plannen, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied.

Ik heb hiervoor reeds geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zelfstandig beschouwd, niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de betreffende Natura 2000-gebieden of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor de betreffende gebieden zijn aangewezen.

In de PB (tabellen 7.1 en 7.2) is een overzicht gegeven van mogelijk relevante plannen en projecten waarmee cumulatie van effecten kan optreden. Daaruit blijkt dat alleen cumulatie kan optreden als gevolg van stikstofdepositie. Inzake de beoordeling op cumulatieve effecten is in de PB een analyse uitgevoerd in relatie tot nieuwe, concrete plannen en projecten, die nog niet daadwerkelijk in werking zijn. De stikstofdepositie als gevolg van projecten die reeds in werking zijn en reeds zijn vergund is al zichtbaar in de gegevens over de achtergronddepositie. In de PB is een overzicht (tabellen 7.1 en 7.2) gegeven van mogelijk relevante plannen of projecten, waarmee cumulatie van effecten kan optreden. Naar aanleiding van ingediende zienswijzen op het ontwerpbesluit is in een addendum bij de PB aanvullend nog een aantal plannen of projecten beoordeeld op mogelijke cumulatieve effecten.

Uit de PB volgt dat de stikstofdepositie ten gevolge van de voorgenomen activiteit en in cumulatie met andere projecten in het gehele studiegebied gering is. Tevens wordt in aanmerking genomen dat de bijdrage van de twee proefboringen aan de gecumuleerde depositie tot een toename kan leiden over een periode van maximaal twee jaar. De berekende depositie is verwaarloosbaar klein.

Er is geen reden om aan te nemen dat de geringe en tijdelijke toename van de depositie vanuit het onderhavige project en de andere gecumuleerde projecten tot een zichtbaar en/of meetbaar effect op de stikstofgevoelige duinhabitattypen kunnen leiden. Daarmee is tevens een significant negatief gevolg op het niveau van de habitattypen uitgesloten. Ik verwijs naar mijn algemene conclusie over de effecten van stikstofdepositie, waarbij ik ook het gevoerde reguliere en herstelbeheer heb betrokken.

Ik concludeer dat binnen de aangeleverde PB en in het addendum op de PB een volledige en juiste cumulatietoetsing is uitgevoerd en dat significante gevolgen voor de betreffende Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

AFWEGINGSKADER STRUCTUURVISIE INFRASTRUCTUUR EN RUIMTE

Aangezien in dit geval het afwegingskader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte het afwegingskader van de Vogel- en Habitatrichtlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader, zoals opgenomen in de Nb-wet, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de voornoemde structuurvisie.

CONCLUSIE

Concluderend heb ik de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

Wetenschappelijk gezien bestaat er redelijkerwijs geen twijfel dat er geen schadelijke gevolgen zijn.

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend.